

Församlingsinstruktion

Utlandsförsamlingen Svenska kyrkan på Cypern tillhör Visby stift och är en del av Svenska kyrkan. Församlingen har ett 30-årigt nära samarbete med Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet. Det pastorala geografiska området är den grekcypriotiska delen av Cypern där församlingen har pastoralt ansvar för de svenskar och övriga skandinaver som är bosatta eller vistas inom området. Församlingen är registrerad på Cypern som en förening med namnet Scandinavian Church in Cyprus.

OMVÄRLDSBESKRIVNING

Församlingens historik

Svenska kyrkan på Cypern startades 1990. Prästen Harald Ekberg och hans fru Bodil var pionjerna som fick uppdraget att etablera en svensk församling på ön. De bjöd in till gudstjänster i det gamla klostret i Ayia Napa, regelbundet också i anglikanska kyrkan S:t Helena i Larnaka och i S:t Barnabas kyrka i Limasoll. Det strömmade in skandinaviska turister och fastboende som ville fira gudstjänst. I december 1991 invigdes den första kyrkolokalen, Skandinaviska kyrkan. Lokalen och kostnaden för den delades mellan Svenska kyrkan i utlandet och Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet. Dessa hade också utsänd personal på Cypern. Samarbetet har sedan dess bestått, dock har villkoren för samarbetet förändrats under åren. Gudstjänster, Öppet hus, basarer och annan verksamhet har under 30 år haft många besökare. Våren 2020 drabbades hela världen av Coronapandemin. Detta påverkade församlingen väldigt mycket.

Församlingens omvärld

Ön Cypern är känt för semester, sol, romantik, party, arbetstillfälle och ett skatteparadis. En plats där man under en semestervecka eller under en längre period kan leva ett enkelt och behagligt liv. Cypern hade 2019 sin toppnotering gällande turister, 4 miljoner totalt. Under Corona-året 2020 var det totala antalet endast 632 000. Detta har bland annat inneburit en markant ökning av arbetslösa.

Cypern är den tredje största ön i Medelhavet. Den har ett strategiskt geografiskt läge. Turkiet ligger 75 kilometer norrut, Syrien och Libanon är grannländer i öst, Israel i sydöst, Egypten i syd och Grekland i nordväst. Egentligen tillhör ön Asien, men av historiska och kulturella skäl anses den tillhöra Europa.

En orolig politisk situation råder på ön. Formellt och enligt FN utgör hela Cypern ett land. I praktiken är ön delad i två delar som en följd av den turkiska invasionen 1974: den grekcypriotiska i söder som består av 59 % av öns yta och en turkcypriotisk i norr som består av 36 %. Mellan delarna finns en buffertzona som bevakas av FN. Även huvudstaden, Nicosia, är delad. Cyperns befolkning är cirka 1,25 miljoner varav 876 000 bor på den grekcypriotiska sidan och 374 000 på den turkcypriotiska sidan. Sedan 2004 tillhör den grekcypriotiska delen EU. När Cypern blev självständigt från engelsmännen 1960 skrevs ett avtal som innebar att två brittiska militära baser, Akrotiri och Dhekelia, skulle finnas kvar. De finns fortfarande på ön. Inom deras geografiska område lyder brittisk lag.

I det pastorala området är den Grekisk-ortodoxa kyrkan dominerande. 89% av befolkningen tillhör denna. Andra kyrkor är den romersk-katolska, anglikaner, protestanter, muslimer, buddhister och några mindre. I församlingens närhet finns den Grekisk-ortodoxa kyrkan och Anglikanska kyrkan.

Till Cypern kom flest flyktingar per capita i EU år 2019. Detta sedan flera länder i Europa stängt sina gränser. Det finns två flyktingläger på ön.

Skandinaver i området

Det finns inte register över bofasta skandinaver på Cypern. Följande siffror en uppskattning utifrån samtal med bland annat svenska ambassaden, föreningar med skandinaviska medlemmar och företag som anställer svensktalande personal.

Fastboende

Det rör sig om 1000–1500 fastboende skandinaver. Det är personer som gift sig med cyprioter och bildat familj. Det är också personer/familjer som flyttat hit när de gått i pension eller för att arbeta. Åldersstrukturen tros vara: 8% är 0–17 år, 17% är 18–30 år, 30% är 30–65 år och 45% är över 65 år.

Svenska Föreningen på Cypern bedriver undervisning i svenska för 55 barn i åldrarna 5–16 år. Detta görs på tre orter: Ayia Napa, Nicosia och Limasol. Merparten av de barnen har en svensk och en cypriotisk förälder. Det finns uppskattningsvis 20–25 barn som inte deltar på svensk undervisning.

I Nicosia finns till exempel svenskar som arbetar på svenska ambassaden, i oljebranschen, på Ancoria och på Forex. I Limasol, Larnaca och Pafos finns callcenters med svensktalande personal. Det är oftast svenskar i 20–30 års åldern som kommer hit för att jobba under en begränsad tid. Några anställer också svensktalande fastboende. I området finns skandinaver som arbetar inom turismen som till exempel reseguider, dykinstruktörer, flygpersonal, på restauranger, i butiker och på hotell. Det finns också ett antal skandinaviska företagare.

Turister

Under perioden januari-mars 2020 kom det 2 800 svenska turister, övriga skandinaver 2 500. Resten av våren och sommaren kom i princip inga skandinaver till Cypern. Under hösten kom få. 2019 var antalet svenska turister på Cypern 145 000 jämfört med 110 000 år 2010. Det har alltså skett en kraftig ökning. 2019 var 131 000 besökare från övriga Skandinavien jämfört med 127 000 år 2010.

Utav de skandinaviska turisterna finns en grupp ålderspensionärer som väljer att leva sitt liv här under 2 till 7 månader. De kallas allmänt för långliggare. Många återkommer år efter år. Ayia Napa har de senaste åren haft 1000–1500 långliggare och Larnaca 100–200. Svenska Föreningen i Pafosområdet har cirka 100 medlemmar varav merparten är långliggare. När Coronapandemin kom, i mars 2020, lämnade de flesta långliggarna Cypern i all hast. Ett fåtal, cirka 50, kom tillbaka på hösten.

FÖRSAMLINGSBESKRIVNING

Församlingens syfte är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Uppdraget är att på svenska och norska fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission samt synliggöra och främja ekumeniska relationer.

Kännetecknande för församlingen

Det är främst de turister som är långliggare och de fastboende i Famagustaområdet som bildar församlingen. Många av dem beskriver församlingen som en öppen gemenskap av människor, en trygg plats där man kan föra samtal kring livet och tron, en plats som ger hopp och mod.

Församlingens verksamhet som riktas mot turister delas tydligt in i två perioder. Under vintertid, oktober-maj, är den för långliggarna. Olika verksamheter genomförs på kyrkan som då har hundratals besökare varje dag. Sommartid, juni-september, är verksamheten utåtriktad mot ungdomar som

strömmar till Ayia Napa för att "partaja". På kvällar/nätter har församlingen nattvandring, "Vatten i natten", vid ungdomarnas partyområde. Under perioden är det få besökare på kyrkan.

Gudstjänster, sjukbesök, hembesök, fängelsebesök genomförs regelbundet under hela året.

De fastboende kommer främst till basarer och gudstjänster i samband med högtider. Till Familjefika, en verksamhet för barn och föräldrar, kommer ett tjugotal regelbundet. I övrigt deltar de i liten utsträckning.

Fakta om församlingen

Ideella medarbetare finns bland fastboende och långliggare. De är till exempel styrelseledamöter i kyrkorådet, kyrkvårdar, musiker, föredragshållare, värdar vid "Loppisen", delaktiga vid våra basarer vilket innebär: bakning, handarbete, försäljning och servering.

Svenska kyrkans utsända är kyrkoherde och diakon alternativt assistent, båda på helårsbasis.

Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandets utsända är präst, musiker och två assistenter. Dessa är utsända oktober-april. Det finns tre lokalanställda: 50% kassör/informatör, 75% husmor/assistent, 75% assistent/informatör. De talar grekiska vilket är värdefullt vid kontakter med alltifrån hantverkare till myndigheter.

Under 2020 var det 32 betalande medlemmar i föreningen Skandinaviska kyrkan på Cypern.

Kyrkan i Ayia Napa, som församlingen utgår från, heter Skandinaviska kyrkan. Församlingens lokaler är väl anpassade för människor med funktionshinder. Det som saknas är hörselslinga.

Människors förväntningar på församlingen

Att vara en kyrka för skandinaver på Cypern och i synnerhet i Ayia Napa handlar också om att utgå från de förväntningar som finns på församlingen. Dessa handlar om kyrkan som en trygg punkt, något som bara måste finnas. En plats jag kan komma till när jag har behov av den. Barnen i församlingen förväntar sig att kunna komma till kyrkan för att bli sedda och lyssnade på, vara delaktiga, tända ljus i kyrkans ljusbärare, delta på gudstjänster, bekräfta sin identitet som svensk, delta i Luciafirande och annat traditionellt firande, äta kanelbullar, pyssla och leka. Ungdomar som mött nattvandrare förväntar sig att komma natt möta en person på kyrkbänken. Någon som inger förtroende, någon som de kan prata med. En vuxen person förväntar sig att kyrkan är en mötesplats dit man kan komma för att fira gudstjänst, genomföra en kyrklig handling, delta i någon verksamhet, ta en fika, prata en stund med andra människor och kyrkans personal, låna en bok, läsa en tidning och få hjälp i svåra situationer. Men också ett sammanhang där man får bidra och känna sig behövd.

Samverkan – Samhällskontakter - Sponsring

Församlingen samverkar med Svenska ambassaden och Norska konsulatet vid svåra händelser och katastrofer. Kontakter med lokalsamhället sker genom myndigheter och myndighetspersoner som borgmästaren och polischefen. Det finns lokala restauranger som varje år sponsrar församlingen antingen genom donationer eller förtäring. "Vatten i natten" möjliggörs genom sponsring från Europeiske reiseforsikring, Moto Team, Trinity Tattoo Shop, sjukhusen Napa Olympic och Lito.

PASTORALT PROGRAM FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTEN

Gudstjänst

I gudstjänsten möter Gud oss och vi möter Gud. Gudstjänsten bereder rum för detta möte. Gud är närvarande och kallar oss, lyssnar till oss, svarar oss och ger oss del av sitt eget liv. I böner, psalmer

och i nattvardens mysterium ber vi Gud att öppna oss för detta möte. I gudstjänsten möter vi varandra, vi delar liv en stund. Livets alla dimensioner får och kan ta plats i detta möte. De som firar gudstjänst sänds ut att fortsätta Guds tjänst i vardagen.

Församlingens gudstjänstliv

Församlingen firar gudstjänst utifrån Kyrkohandbok för Svenska kyrkan och Gudstjenestebok for Den norske kirke. Tjänstgörande präst avgör vilken som används. Huvuddelen av gudstjänsterna firas i den Skandinaviska kyrkan i Ayia Napa. En tredjedel av gudstjänsterna är med mässa. I Larnaca, Nicosia, Limasol och Pafos firas svensk gudstjänst 1–2 gånger per år. Då i anglikanska kyrkor, rum på någon restaurang eller utomhus. Under 2020 firades 46 gudstjänster och andakter i kyrkan med 704 deltagare. Då kyrkan var helt stängd filmades 13 helgsmålsböner eller andakter som lades ut på församlingens Facebook och hemsida. 2 274 gånger sågs dessa.

Delaktighet och medverkan

Att planera, förbereda och genomföra en gudstjänst gör präst, musiker, diakon, kyrkvärd och eventuell ideell tillsammans och var för sig. Informatör och husmor är delaktiga i förberedandet.

Inför varje gudstjänst skrivs det på församlingens Facebook om gudstjänsten. I texten finns en inbjudan till delaktighet genom att man kommer 30 minuter före gudstjänstens start.

Innan gudstjänsten finns möjlighet att skriva böner som bärs fram under förbönen, tända ljus i ljusbäraren och påminna sig om sitt dop genom vattnet i dopfunten. Under gudstjänsten finns agendor och psalmböcker till hjälp för att öka delaktigheten genom att följa ordningen, be med i böner, sjunga med i psalmer och i de liturgiska sångerna. Att tillsammans få uttrycka oro, glädje och tacksamhet genom bön, sång och ljusständning förstärker gemenskapen.

Ideellas medverkan i gudstjänsten är synlig genom:

- Kyrkvärdar som hälsar välkommen, ringer i kyrkklockan, läser texter och tar upp kollekt.
- Barn som ringer i kyrkklockan, sångsolister, musiker, tänder ljus och läser texter.
- Vuxna som är musiker, sångsolister, sjunger i kyrkans kör eller som bakar och fixar kyrkkaffet.

Kyrkliga handlingar

Skandinaver som bildar familj med en cypriot följer ofta den grekisk-ortodoxa kyrkans traditioner. Detta som självklart då man lever och bor på Cypern, man tar del av den kultur som familj, släkt och vänner har. Det innebär att man oftast gifter sig i den grekisk-ortodoxa kyrkan och att barn döps där.

Kyrkliga handlingar är få i församlingen och de genomförs alltid utanför huvudgudstjänsten. Enstaka dop av fastboende eller turisters barn förekommer. Konfirmation erbjuds men ingen har genomförts på många år. Församlingens präster har inte vigselrätt på Cypern men varje år sker 15–20 "Välsignelse över äktenskap som ingåtts borgerligt". Det är turister som önskar dessa. Begravning eller minnestund, för fastboende eller långliggare som dött, äger rum 3–6 gånger per år.

Gudstjänstrummet

Kyrkorummet i Skandinaviska kyrkan i Ayia Napa erbjuder en plats för enskild bön och gemensam gudstjänst. Symboler och utsmyckning som finns berättar om kristen tro och förstärker känslan av att vara i ett heligt rum. Flera av dem är gåvor från andra kyrkor eller församlingsbor. Hantverk de själva tillverkat eller köpt. Detta är för församlingen ett konkret sätt av delaktighet. Rummet är flexibelt och möblering kan enkelt ändras utifrån behov. Detta möjliggör och inbjuder till variation och utveckling.

Hit vill vi

1. Församlingen vill under en 5-årsperiod prioritera en ökad delaktighet i och kring söndagens huvudgudstjänst. Detta genom att:
 - Öka antalet ideella bland barn och vuxna.
 - Finna nya former för delaktighet.
 - Präst, musiker och diakon ska upptäcka och ändra invanda rutiner som motverkar andras delaktighet.
2. Inom 5 år ska en konfirmation genomförts. Erbjudandet ska gå till fjortonåringar och äldre.
3. Inom 5 år ska tre gudstjänster genomförts där par förnyat sina äktenskapslöften. Detta är för par som varit gifta en längre tid.

Undervisning

Vid dop beds denna bön: Livets Gud, uppfyll *NN* med din heliga Ande och hjälp *henne/honom* att dag för dag leva i sitt dop. Tillsammans med föräldrar och faddrar delar församlingen ansvaret för att hjälpa den döpta i detta. Församlingens lärande och undervisning blir meningsfull när den rustar människor att i utifrån kristen tro tolka och leva sina liv. Att bli bemyndigad, att få ett ansvar, är en annan viktig del för det enskilda lärandet. När församlingsbor i olika sammanhang bidrar med sina erfarenheter och kunskaper kring tron är det en del av det gemensamma lärandet.

Dopuppföljning - undervisning

Det handlar om att undervisa när tillfälle ges. Det kan ske i församlingens gudstjänst, i verksamheten, vid utåtriktad verksamhet och på församlingens kommunikativa platser såsom hemsidan, Facebook och Kyrkoblada.

En gång i veckan under vår och höst är det Familjefika. Det är "öppet hus" med pyssel, fika och undervisning för barn och vuxna. Fokus för barnen är att lära känna gudstjänstrummet med dess föremål och för de vuxna att samtala om tro och liv. Det är fastboende som deltar. Under vintertid har församlingen bibelstudiegrupper, tematiska föredrag en gång per vecka och kör för vuxna. Det är främst långliggarna som deltar. Kyrkoblada innehåller varje gång något undervisande, Facebook och hemsidan någon gång.

Hit vill vi

1. Församlingen vill under en 5-årsperiod prioritera att göra kristen tro och tradition intressant och lättillgänglig. Detta genom att:
 - finna nya verksamheter med de fastboende som målgrupp.
 - erbjuda verksamhet för ungdomar och unga vuxna.
 - möta och hålla kontakten med medlemmar på nya sätt.

Diakoni

Guds kärlek är utgivande och överflödande. Församlingens diakoni är att ta emot och ge vidare denna Guds kärlek till medmänniskan, samhället och hela skapelsen. Att som församling arbeta för det goda och kärleksfulla och kämpa mot det onda och destruktiva. Jesus möte med en blind man visar på ett av perspektiven i församlingens diakonala förhållningsätt. Han frågar mannen: Vad vill du att jag skall göra för dig? Genom Jesus fråga fick mannen själv satte ord på sina behov. Jesus lyssnade och mötte mannen med respekt och utan förutfattade tankar.

Diakonala behov i församlingen

De diakonala behoven är flera. Det kan många gånger handla om att bli lyssnad på och bekräftad i sin oro. Några av barnen med en skandinavisk förälder uttrycker att de känner sig annorlunda. Barn som flyttat hit från Norden kan oroas för hur de ska klara av att gå i grekisk skola, hitta nya kompisar, hålla kontakt med gamla kompisar. Som tonåring oroar man sig för sin framtid. Under pandemin har oron ökat kring familjens ekonomi. Den politiska situationen på ön och länderna runt omkring upplevs instabil. En pensionär som flyttat hit kan oroas för vad som händer om denne dör på Cypern. Många oroar sig också för vad som händer med familjen i hemlandet. Andra diakonala behov kan bestå av allvarliga social eller psykisk problematik såsom flykt från något i hemlandet, alkohol- eller drogproblem, självmordstankar, misshandelsproblematik, barn som far illa, ekonomiska problem och relationsproblem. Det är viktigt att som församlingsmedarbetare se när man inte längre själv kan bidra diakonalt utan behöver slussa personen vidare.

Församlingens diakonala verksamhet

Församlingens personal erbjuder själavård, enskilda samtal, stöd vid personlig kris och stöd till familjer i sorg samt att vara en livlina för skandinaver på sjukhus och i fängelse. Det finns ett uppbyggt samarbete med sjukhusen Napa Olympic i Ayia Napa och Lito i Paralimni.

I gudstjänsten finns det diakonala perspektivet i förbön, fridshälsning och sändning. Församlingen bjuder in till gemenskap genom verksamhet. Det kan vara allsång, grötlördag och musik till kaffet. Varje torsdag under vintertid öppnas kyrkans "Loppis". Intäkterna går till församlingens verksamhet. Församlingsbor ges möjlighet att hjälpa andra genom att skänka och köpa saker. Genom att köpa begagnat tar man också ansvar för skapelsen. I dessa verksamheter medverkar ideella medarbetare.

Under åtta sommarveckor nattvandrar ideella medarbetare på Ayia Napas partyområde. Man delar ut vatten, finns på plats och till hands för skandinaviska ungdomar. Det uppstår möten, samtal och praktiska hjälpinsatser. Under nattvandringen 2019 var det 25 892 vattenmuggar som delades ut. Nattvandringen ställdes in 2020 på grund av Coronapandemin.

Församlingen ingår i ett lokalt nätverk, Social outreach, som består av andra kyrkor och organisationer som arbetar för att hjälpa utsatta och nödställda på Cypern. Syftet är att se hur vi kan bistå varandra i det arbetet. En tanke är att upprätta en gemensam pool med volontärer.

Hit vill vi

1. Församlingen vill under en 5-års period prioritera att få en fördjupad förståelse kring vad ett diakonalt förhållningssätt innebär.
 - Detta genom teologi om och samtal kring diakoni med ideella och anställda medarbetare.
2. Församlingen vill:
 - inom 5 år ha utvecklat den diakonala verksamheten mot nya målgrupper
 - genomföra Nattvandring 2022
 - under 2021 genomföra uppsökande verksamhet till företag som rekryterar svensk och norsk personal för att berätta att vi finns för dem vid behov.

Mission

Gud älskar sin skapelse. Redan i första Moseboken ser vi att Gud har en mission för kyrkan. Mission betyder sändning. Det handlar om en rörelse. Församlingen har i uppdrag att ta emot och fördjupa

förståelsen av Guds mission och sedan förmedla den vidare. Jesus säger, lite förenklat, i det dubbla kärleksbudet: Älska Gud, älska din nästa och älska dig själv.

Utöva mission

Församlingen vill sprida tro och förmedla hopp bland människor. Ibland är livet svårt och fyllt av negativa saker. Att leva i hopp är att våga tro att förändring är möjligt. Hela församlingen har ett viktigt uppdrag i att förmedla detta. Det kan ske på många sätt till exempel genom ett samtal, vardagshandlingar, gudstjänster, sociala medier eller ett telefonsamtal. Församlingens "Öppet hus" är en samlingspunkt för många skandinaver, under vintertid kommer hundratals varje dag. Här kan man träffa andra skandinaver, samtala med kyrkans personal, fika, låna böcker eller läsa en tidning. I denna miljö uppstår samtal om liv och tro. Under 2019 var det 17 800 besök på kyrkan. Under 2020 var det 11 708.

Ekumenik

Med dopet som grund finns vi i en gemenskap med hela den kristna världsvida kyrkan. Att vara svensk församling i en grekisk-ortodox kontext förutsätter en öppenhet och respekt för den andres trosuttryck, kultur och åsikter. Att arbeta ekumeniskt är en av vägarna i Guds mission.

Församlingen har ett 30-årigt nära samarbete med Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet. Samarbete har varit kontinuerligt men villkoren för det har under årens lopp förändrats. Samtal och kontakt sker regelbundet med präst och förtroendevalda i Anglikanska kyrkan, Christ Church, i Ayia Napa. Dessa använder vår kyrka varje söndag för att fira gudstjänst. Vi firar också gudstjänst tillsammans några gånger per år. När vi firar gudstjänst på andra orter lånar vi anglikanska kyrkor. Den Finska församlingen på Cypern lånar kyrkan några gånger per år. Samtal förs och kontakt finns med den grekisk-ortodoxa kyrkan lokalt.

Hit vill vi

1. Församlingen vill under en 5-årsperiod prioritera att antalet aktiva fastboende ökar. Detta genom att:
 - undersöka vilka behov de fastboende har av församlingen.
 - skapa förutsättningar för fler att uppleva sig kallade och behövda.
2. Inom 2 år ska församlingen utökat sitt ekumeniska samarbete. Detta genom att:
 - bjuda in Anglikanska kyrkan till samtal kring detta.
 - ta initiativ till en gemensam pilgrimsvandring med grekisk-ortodoxa kyrkan i Paralimni.
3. Inom 2 år ska församlingens medarbetare bjuda in skandinaver på andra orter än Ayia Napa till träffar. Detta på ett enkelt sätt till exempel på ett café eller en restaurang.

Ayia Napa 24 februari 2021



Gudrun Nylén

Kyrkorådets ordförande



Mats Svensson
Kyrkoherde

